

3) Naj se mladinsko serce pri vsaki priliki vnema za pravo ljubezen do národa.

4) Z ljubeznijo do národa naj se združuje tudi ljubezen in vdanost do splošne domovine — do deržave in njenega vladarja.

Drobtinice prestavljenim in nastopnim učiteljem.

Spisal Fr. Govekar.

III.

Zveličar je svojim učencem priporočal „kačjo modrost“ in „golobjo priprostost“. Ravno tako pa naj bo tudi učiteljem kačja opaznost združena z golobjo priprostostjo zgled modre obhoje z bližnjim. Ne dá se tajiti, da imajo kače, razun nekterih gerdih in neposnemovanja vrednih lastnosti, res pravo modrost. Znano je, da kače, kedar čutijo nevarnost, svojo glavo varno zakrijejo pod se, in da z bistrim očesom nasprotnika že od daleč zapazijo, in bežé; le kedar jih razdražiš, se ti stavijo v bran. Od golobov se pa pripoveduje, da imajo le prav malo žolča. Po tem nauku naj bo učitelj prizanesljiv, pa tudi ojster, kedar je potreba. Govori naj malo, pa naj prej vse dobro premisli; praznih razgovorov ne raznašaj! Bodi pravičen do vsakega, in zvesto spolnuj svoje dolžnosti! Gotovo bi pa bilo tudi med učitelji, predniki in vaščanji več zadovoljnosti in veselja, ako bi se vsi učitelji ravnali po tem nauku. In kdo more tajiti, da bi ne bil sad našega truda obilniši! Pa žalostna resnica je, da se nekteri učitelji dobivši službo nespodobno in nerodno obnašajo, ter tako sebi in vsemu učiteljskemu stanu delajo sramoto, prednikom pa velike sitnosti; to se godi zavoljo nevednosti, nekaj pa tudi zavoljo tega, ker rabijo nepravilne pripomočke, da bi si pridobili ljubezen pri odraslih in otrocih.

Taki nespodobni pripomočki, p. so: 1) mehkota in prizanesljivost v rečeh, ktere so gotovo napak, in so učencem bodi si kakor koli škodljive; tedaj ako ravnaš ž njih nerodnostjo in hudobijo prizanesljivo, da bi si jih le, kakor pravijo, dobre in vesele obranil. 2) Ako se nekterim prikupuješ, druge pa bolj preziraš. 3) Ako se poganjaš za zadovoljnost in za to, da bi te ljudje hvalili, in če to izvira iz prevelike sebičnosti, ali boječnosti, in se bojiš materialne škode, ali pa

zaničevanja, pa tudi vsako prizadevanje, se ž njimi spraviti, ako se ti bolj jezne kažejo, kakor drugikrat. 4) Mehkota na tvoji strani, kedar imaš komu kaj odreči, ali od koga kaj pravičnega zahtevati. 5) Ako vsakega vedno zagotavljaš, da ga imaš rad, in da mu dobro hočeš. „Kjer je mnogo vpitja, je malo vžitje“. Boljši pripomočki od teh so pa ti le: 1) Obnašaj se povsod nekako neprisiljeno vljudno, kakor ti velewa nepokvarjeno dobro serce. 2) Bodi povsod in vselej pravičen, in ne daj se pregovoriti, da bi za en las odstopil od te čednosti. 3) Bodi miroljuben in enakosrčen. 4) Kaži se mladini in vsem, ki te potrebujejo, pravega očeta in prijatla. 5) Bodi, kolikor moreš, vedno veselega serca, in varuj se, da se te ne prime nekaka puščoba, za katero hira veliko učiteljev, in so pravi nezadovoljnéži, in rekel bi, sitnéži na svetu.

Pomenki

o slovenskem pisanji.

XLVI.

T. Kakor Jungman, tako uči tudi Miklosič, da je beseda pan iz poljskega prešla v česko in drugo slovansko slovstvo. Bili so celo povestničarji vzlasti poljski, kateri so pripovedovali, da je Pan bil Slavov sin in po njem da se je imenovala dežela Panonija; drugi pa, da je sansk. pan to kar voda, staron. wanda, in da so potem Panonci bili Vandi — Vendi, Benečani pa Lužičani! (cf. Mitth. hist. V. 1846).

U. Poljaki niso dobri slovaki ali slovničarji, sem slišal v časih.

T. Čehi so plemiče svoje imenovali zeman; pozneje so se poprijeli naslova „pan“ za veliko gospódo, in konec 14. veka so jeli tudi v sv. pismu rabiti „pan“ namesti „hospodin“ (vid. Jireč. Kōn. Hdsch.)

U. Tedaj je zeman slovanska beseda?

T. Iz česke zem' — země, t. j. slov. zemlja, zeman (-anin - ěnin, mn. ane) je zemljak, premožniši kmet ali posestnik zemljiški (ein Erdbewohner, Landedelmann), ženska pa se kliče zemanka, zemánica.

U. To je prav, ker imamo po Slovenskem mnogo Zemanov, kateri se pišejo se vé „Seemann“, ter menijo, da je